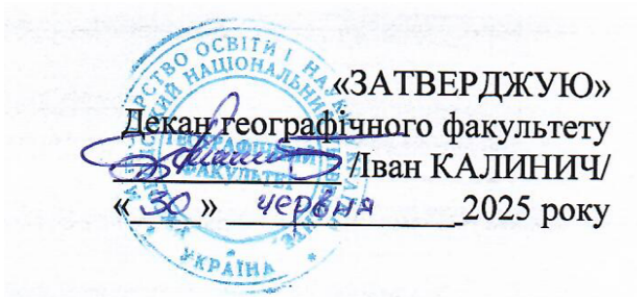

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузі знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальності	Е Науки про Землю
Предметної спеціальності	
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **Е Природничі науки, математика та статистика** спеціальності **Е Науки про Землю** освітньої програми **Географія**.

Розробники: Поп С.С. - професор, доктор фіз. мат. наук, професор кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 13 від «2» липень 2025 р.

Завідувач кафедри М. Салюк Мар'яна САЛЮК

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від «27» липень 2025 р.

Голова методичної комісії Л. Потш Людвиг ПОТШ.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,1 самостійної роботи студента – 3,5	6-й	6-й
	Лекції:	
	28	8
	Практичні (семінарські):	
	12	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» є: формування у здобувачів освіти теоретичних знань, практичних умінь та навичок їх застосування щодо системи організаційних, наукових, правових, виховних та інших заходів, спрямованих на охорону і розвиток природно-заповідного фонду України в контексті стійкого розвитку суспільства.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця

у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями..

ЗК 10. Навички забезпечення безпеки життєдіяльності.

ЗК 11. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК 1. Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.

ФК 2. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер.

ФК 5. Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 7. Здатність проводити моніторинг природних процесів.

ФК 8. Здатність самостійно досліджувати природні матеріали (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах їх властивості та притаманні їм процеси.

ФК 11. Здатність визначати способи використання географічного середовища та форми його охорони, а також пов'язані з ними переваги, обмеження та дилеми.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «**Географія**»:

ОК 23. Ландшафтознавство

ОК 31. Фізична географія та ПРП України

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**» вивчення навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання

РН 1. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.

РН 2. Використовувати усно і письмово професійну українську мову.

РН 4. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в області наук про Землю.

РН 5. Вміти проводити польові та лабораторні дослідження.

РН 6. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як планетарної системи та її геосфер.

РН 7. Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер.

РН 8. Обґрунтовувати вибір та використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природних та антропогенних систем і об'єктів.

PH 9. Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу.

PH 10. Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

PH 15. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є усний екзамен; презентації результатів виконаних індивідуальних завдань на семінарських заняттях; презентації та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні виступи на семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, індивідуальні консультації.

Форма модульного контролю: модульні письмові контрольні роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
C1	C2	C3	Індивідуальне завдання	60	100
10	10	10	10		

C1, ... – семінарські заняття

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
C4	C5	C6	презентація з індивідуального завдання	60	100
10	10	10	10		

C4, ... – семінарські заняття

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Графік проведення модульного контролю з навчальної дисципліни складається кафедрою та затверджується деканом факультету.

Рейтингова оцінка студента складається з балів, що він отримує за:

- якість написання двох письмових контрольних модульних робіт (максимально до 60 балів на кожному), за виконання та презентацію індивідуального завдання (до 20 балів);
- активність роботи на семінарських заняттях (максимально до 10 балів на кожному), згідно вищенаведеної таблиці.

Критерії нарахування балів:

(модульні, семінарські, самостійні роботи)

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторної письмової контрольної роботи, яка складається з висвітлення теоретичних питань, які студент отримує за двома варіантами В кожному варіанті міститься по 3 теоретичних питання, які оцінюються максимально до 20 балів кожне. За рівнем написання письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння здобувачем пройденого теоретичного матеріалу курсу. Максимальна оцінка з кожної модульної роботи становить 60 балів, яка враховується в усередненій підсумковій 100-бальній оцінці за семестр.

Оцінювання активності студента на *семінарському занятті* максимально до 10 балів на кожному за правильне розкриття питань запропонованих викладачем та активність щодо уточнення сутності дискусійних питань, які розкривають інші здобувачі; до 6 балів – за володіння навчальним матеріалом, але допущення окремих неточностей, недостатньої активності в дискусіях; до 4 -х балів за задовільне володіння навчальним матеріалом, без належної аргументації відповідей та низьку активність; до 2 балів – за поверхневе володіння матеріалом та дуже низьку активність.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий підсумковий контроль проводиться після змістових модулів шляхом аналізу показників поточної успішності за написання письмових модульних контрольних робіт та здобутків на семінарських заняттях. Якщо підсумкова семестрова оцінка здобувача є меншою за 60 балів, але більшою за 35 балів, то студент зобов'язаний скласти екзамен за матеріалом курсу. Якщо сумарна оцінка за модульний контроль становить 60 балів і вище, то за вибором студента вона може бути підвищеною складанням усного екзамену або занесеною у звітну документацію без складання екзамену. Якщо сумарна оцінка за два модульних контролю є меншою за 35 балів, студент не допускається до екзамену з можливістю повторного вивчення даної дисципліни, або ж допускається до екзамену після виконання певних визначених викладачем завдань з даної дисципліни за дозволом завідувача кафедри.

Для переведу кількості набраних студентом балів в чотирирівневу оцінку використовують наступну систему оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Сутність, цілі, структура й законодавчо-нормативна база державної системи заповідної справи.

Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.

Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ.

Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотних угідь, унікальних природних комплексів тощо.

Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки.

Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи.

Тема 6. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО. Екологічні мережі (національні, міжнародні).

Тема 7. Смарагдова мережа, правові основи її функціонування. Стан формування в Україні. Основні об'єкти смарагдової мережі в Україні

Модуль 2. Концептуальні підходи до створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

Тема 8. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління територіями та об'єктами місцевого значення. Роль регіонального центрального органу щодо розвитку заповідної справи.

Тема 9. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Роль Міндовкілля України в сприянні ініціаторам створення нових заповідних територій та об'єктів. Порядок створення спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ та їх основні функціональні обов'язки.

Тема 10. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях.

Тема 11. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи». Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів, в т.ч. для задоволення потреб місцевих громад.

Тема 12. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному спостереженні за станом довкілля, впливом змін клімату на навколишнє природне середовище.

Тема 13. Роль громадськості в заповідній справі. Основні природоохоронні громадські організації в Україні, їх внесок у розвиток заповідання та охорону біологічного і ландшафтного різноманіття.

Тема 14. Основні проблеми та напрямки розвитку заповідної справи України. Регіональні особливості на прикладі Закарпатської області. Перспективи розвитку заповідної справи в Україні та основні індикатори, які визначено в національній стратегії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
6-й семестр						
Модуль 1. Сутність, цілі, структура й законодавчо-нормативна база державної системи заповідної справи.						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	5	2	0,5			2
Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні.	6	2	0,5			3
Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотних угідь, унікальних природних комплексів тощо.	7	2	1			4
Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки.	7	2	2			4
Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи.	7	2	2			4
Тема 6. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до переліків природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО.	7	2	2			4
Тема 7. Смарагдова мережа, правові основи її функціонування. Стан формування в Україні. Основні об'єкти смарагдової мережі в Україні.	6	2	1			4
Разом за модуль	45	14	6			25
Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.						
Тема 8. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління територіями та об'єктами місцевого	7	2	1			4

значення. Роль регіонального центрального органу щодо розвитку заповідної справи. Тема 9. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Роль Міндовкілля України в сприянні ініціаторам створення нових заповідних територій та об'єктів. Порядок створення спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ та їх основні функціональні обов'язки.						
Тема 9. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.	7	2	1			4
Тема 10. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях.	7	2	1			4
Тема 11. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи». Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів, в т.ч. для задоволення потреб місцевих громад.	7	2	1			4
Тема 12. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному спостереженні за станом довкілля, впливом змін клімату на навколишнє природне середовище.	6,5	2	0,5			4
Тема 13. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ. Основні громадські організації	5,5	2	0,5			3
Тема 14. Основні проблеми та напрямки розвитку заповідної справи України. Регіональні особливості на прикладі Закарпатської області. Перспективи розвитку заповідної справи в Україні та основні індикатори, які визначено в національній стратегії.	5	2	1			2
Разом за модуль	45	14	6			25
Разом за семестр	90	28	12			50

6.2а. Структура навчальної дисципліни (для заочної форми)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання:	
	>	у тому числі

		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
6-й семестр						
Модуль 1. Сутність, цілі, структура й законодавчо-нормативна база державної системи заповідної справи.						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	5,5	0,5				5
Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. .	5,5	0,5				5
Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотні угідь, унікальних природних комплексів тощо.	6	0,5	0,5			5
Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки.	7,5	1	0,5			6
Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи.	7	0,5	0,5			6
Тема 6. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО.	7	0,5	0,5			6
Тема 7. Смарагдова мережа, правові основи її функціонування. Стан формування в Україні. Основні об'єкти смарагдової мережі в Україні.	6,5	0,5				6
Разом за модуль	45	4	2			39
Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.						
Тема 8. Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними.	7	0,5	0,5			5
Тема 9. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.	6,5	1	0,5			6

Тема 10. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях.	6,5	0,5			5
Тема 11. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи».	7,5	0,5	0,5		6
Тема 12. Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів.. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів (дикорослих,	6,5	0,5	0,5		5
Тема13. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ. Основні громадські організації	6	0,5			6
Тема 14. Основні проблеми та напрямки розвитку заповідної справи України. Регіональні особливості на прикладі Закарпатської області. Перспективи розвитку заповідної справи в Україні та основні індикатори, які визначено в національній стратегії.	6	0,5			6
Разом за модуль	45	4	2		39
Разом за семестр	90	8	4		78

6.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	1	0,5
2	Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні.	1	0,5
3	Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотні угідь, унікальних іородних комплексів тощо.	1	0,5
4	Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО.	2	0,5
5	Модульна контрольна робота № 1	1	
6	Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного	2	0,5

	значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.		
7	Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи».	1	0,5
8	Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів. Правові норми раціонального використання їх потенціалу для рекреації та користування наявних природних ресурсів (дикорослих, лікарських, технічної сировини, мисливських ресурсів тощо).	1	0,5
9	Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Об'єкти ПЗФ України в Переліку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО. Ознайомлення з семестровими рейтинговими оцінками.	1	0,5
10	Модульна контрольна робота № 2.	1	
Разом		12	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	6	10
2	Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. .	5	9
...3	Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотни угідь, унікальних природних комплексів тощо.	6	10
4	Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки.	6	10
5	Тема 5 Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи».	6	10
6	Тема 6. Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів.. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів (дикорослих,	6	10
7	Тема 7. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Об'єкти ПЗФ України в Переліку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО.	6	10

8	Тема 8. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному спосереженні за станом довкілля, впливом змін клімату на навколишнє природне середовище. Основні напрямки міжнародної та транскордонної співпраці на прикладі Закарпатської області.	5	9
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійна техніка, Інтернет ресурси з доступом під час лекції;
Дидактичні матеріали: матеріали презентацій до лекцій, пакети завдань для модульного та підсумкового контролю тощо, а також матеріали лектора до дисципліни в системі віртуального навчання «Moodle».

Обладнання: прилади і матеріали кабінетів геології та географії, комп'ютерних класів.

Програмне забезпечення: наявне в комп'ютерних класах та індивідуальне у студентів і викладачів.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кравчук Г.І., Кириленко Л.В. Заповідна справа. Вінниця. ВНАУ, 2015.-111 с.
2. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2009.-332 с.
3. Природно-заповідний фонд Закарпатської області. Заг. ред. Поп С.С. Авт. колектив: Поп С.С., Потіщ Л.А., Мигаль А.В. та ін. Ужгород: Держ. вид. Карпати, 2011. -254 с., іл.
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року // Відомості ВР УССР. – 1991. – ст. 546 (зі змінами та доповненнями).
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
5. Закон України «Про природно-заповідний фонд України». № 2456-ХІІ. (1992).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>

Допоміжна література

1. А.В. Мельник, Н.В. Чир. Сучасні аспекти дослідження природно-заповідного фонду Закарпатської області як ядра для розвитку екологічного туризму. УГЖ. №2, 2019.- С.43-52 <https://doi.org/10.15407/ugz2019.03.043>
2. М. В. Газуда, Б.І. Дяченко. Регіональний менеджмент збереження і відтворення.. Ужгород, 2014 [dspace.uzhnu.edu.ua > jspui > bitstream > lib >](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib)
3. О.І. Бордюгова, С.В. Петренко, Л.В. Королецька, Н.В. Демідова. Становлення заповідної справи на Сході України. «Грааль науки» № 2-3, 2021.-297-301.

Інформаційні джерела

1. Міністерство природи України - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: - menr.gov.ua/content/ekologichniy-monitoring-dovkillya.html
2. Департамент екології і природних ресурсів у Закарпатській області - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: - http://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=308
3. European Environment Agency - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: - <http://www.eea.europa.eu/0-EE>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

